

de gaae tilgrunde for Panthaverens stærkere og bedre Ret, men heri, mine Herrer! er Intet ulovligt og Intet, som kan drage til Minde med Hensyn til det Forslag, som her saalænge har beskæftiget os. Selv, hvis det var Tilfældet, at den absolute souveraine Regjering havde tilladt sig Sligt, da kunde det ikke drage tilfølgelse her; man kan vel slutte fra hiin Tid til den nærværende, naar man nemlig siger, „dette er uretfærdigt og jeg kan bevise det, „fordi ikke engang den souveraine Konge har „turdet eller villet gjøre Sligt“, men man kan ikke argumentere for det Modfatte og sige, „dette „er retfærdigt, fordi de souveraine Konger have „tilladt sig at gjøre Saadant“. Hvis man agter ofte at bruge dette Raisonnement, for mig gjerne, men lader os da lufte Ørene til denne Sal; thi da behøve vi ikke længere at samles her. Ikke stort bedre er det med det Argument, som man har troet at kunne drage deraf, at der er givet Bevillinger i samme Land, som dette Forslag. Man kan nemlig ikke ad Bevillingens; jeg siger ikke ulovlige, men ad Bevillingens ikke lovbringende Vel, fremtvinge eller fremkunsfle Love; dette Argument er altsaa ligesaagodt som det andet, og, ville vi bruge det for Alvor, da kunne vi ligesaa gjerne strax gaae ud af denne Sal. Der er endvidere anført for Retmæssigheden af dette Forslag, at de fideicommissariske Familier dog paa saa overmaade mange andre Maader kunde blive forurettede og prægraverede i deres Rettigheder, idet navnlig vedkommende Lehnsbestidder kan tage saamegen Indfæstning, han vil. For det Første er dette ikke factisk Tilfældet, thi han kan ikke tage Saameget, han vil, han kan fordræ Saameget han vil, men det er ikke sagt, at Bonden vil eller kan give ham, hvad han fordrer, og denne Grændse er undertiden overordentlig stor; men selv i det Tilfælde, at han kunde gjøre det, saa fortørner og foruretter han aldeles ikke derved den fideicommissariske Familie, thi han har Ret til at gjøre det. Forøvrigt er det Argument, troer jeg, særdeles lidet holdbart. Skal det da være Regjeringens og skal det da være Rigsdagens Hensigt kun at styrke den Stærke og kun endnu mere at svække den, som i Forveien var svag nok, skal man kun give Garantier til dem,

som have dem iforveien, men gjøre de Garantier svagere, som man selv siger ikke due synnerligt? Hvad vilde man vel sige, naar En som et Stridens Vble kastede det Argument herind i denne Sal, at, fordi Fæsterens Forhold til Fæstegaarden var allerede saa løst, saa kunde man derfor meget gjerne endnu løsne det mere, eller hvad vilde man paa den anden Side sige til den, der paastod, at Embedsmændene, fordi de maaskee ikke have det saa godt nu, som de havde det i ældre Tider, derfor just kunde berøves endnu Mere af det, de have. Jeg troer, mine Herrer! at man hellere skal søge uden at svække den Stærke at styrke den Svage. Hvis jeg ikke særdeles meget skulde tage feil, saa ligger her i dette Forslag et mærkeligt Exempel paa, hvorledes det, som er sagt og ofte sagt, men ikke modsagt, kan drage til Følge, saaledes at det drager ind i Verden og næsten Ingen tør vove at røre derved. Det er her saa overmaade ofte og navnlig af en æret Rigsdagsmand igaar udhævet, at vedkommende Lehnsbestidder skulde have Erstatning for Affavnet af Indfæstningen, som han ikke længere kunde faae, naar Fæstegodsset overgik til Selveiendom. Den ærede Rigsdagsmand lagde, naar jeg ikke husker meget feil, særdeles Bægt paa det Udtryk, at denne gif jo i hans egen Lomme; ja vel gaaer Indfæstningen i hans egen Lomme og den gaaer i samme Lomme, hvor al Landgilde og alt det Øvrige gaaer hen, saalænge han er Lehnsbestidder; jeg skulde have forstaaet Forslaget meget feil, naar ikke Indfæstningen saavel som Landgilden og alt det Øvrige, capitaliseret og deraf svaret Rente efter en Rentefod af 4 pCt., bliver netop det selysamme Beløb, som Indfæstningen vilde blive. Jeg vil, mine Herrer! opstille det i et simpelt Regnestykke. En Lehnsbestidder har 4000 Rbd. i Landgilde af Bøndergodsset og 4000 Rbd. i Goveripenge, og 4000 Rbd. i Indfæstning. Dette er jo en Capital af 300,000 Rbd. og deraf faaer han jo 4 pCt., 12,000 Rbd., hvoraf de 4000 Rbd. netop er det samme Beløb, som han vilde lide i Affavn af Indfæstningen. Naar dette er rigtigt, saa foreligger der jo aldeles ingen Grund, hvorfor vedkommende Fideicommissbestidder skal have Noget for Affavnet af det, som han aldeles ikke har noget som helst Affavn af.